

MANIFEST: CHRISTELIJK ONDERWIJS

Hoe geven we vanuit ROC Friese Poort invulling aan onze identiteit, die geïnspireerd is op onze christelijke traditie, op een manier die aansluit bij de signatuur van onze school, bij de belevingswereld van onze studenten, en bij deze tijd? Dat is de kernvraag die we in dit document willen beantwoorden.

INLEIDING

Toen Friezen en Hollanders omstreeks 1500 een nieuw dorpje aan de 'Friese zee' stichtten, noemden ze dat 'Sint-Jacobparochie', ook wel 'Sint Jabik' genoemd. Het 'Sint Jabikspaad' is voor veel mensen het begin van de route naar Santiago de Compostella. Een route die mensen al honderden jaren maken om tot een nieuwe levensoriëntatie te komen. Jonge mensen die de route lopen zien het als overgangsrite; van bijvoorbeeld studententijd naar beroepsleven. In het verleden was de pelgrimage naar Compostella een van de middelen om de Europese eenheid en de verbroedering van de volken en culturen te bevorderen. De Europese Gemeenschap heeft de Jacobswegen daarom uitgeroepen tot de eerste Culturele Route van Europa en stimuleert de ontwikkeling ervan.

De metafoer van de reis is 500 jaar later nog even actueel. Ingegeven door haar christelijke identiteit, is ROC Friese Poort een waardengedreven organisatie die studenten inspireert en ondersteunt op hun persoonlijke reis. Een weg waarvan niemand het begin of het einde kent. Een weg die niet van tevoren kan worden uitgestippeld, maar die we alleen kunnen vinden door op weg te gaan. Dat is de enige manier om onszelf werkelijk te leren kennen en onze taak op aarde te verwezenlijken.

Vanuit een open houding vormen we een waarden-gemeenschap die een betekenisvolle bijdrage levert aan de samenleving. Want omzien naar jezelf, de ander en de wereld en je medemens liefhebben als jezelf; dat geeft voor ons in de kern weer wat Jezus ons leert.

WAARTOE LEIDEN WIJ OP?

Perspectiefdenken over identiteit betekent dat je belang hecht aan de 'waartoe-vraag'. Een ROC is van nature gericht op beroepsvorming. ROC Friese Poort wil vanuit haar christelijke identiteit studenten méér meegeven dan sec vanuit beroepsvorming vereist is.

We stimuleren studenten zich breder te ontwikkelen, met ruim aandacht voor hun vermogen tot moreel oordelen en kritisch denken. Het gaat om de vorming van de unieke krachten en talenten die elke persoon in zich draagt, zodat studenten een antwoord vinden op de vraag 'Wie ben ik en wat is de betekenis van mijn zijn?' We zien het als de bedoeling van onderwijs om studenten te stimuleren bij het ontdekken en optimaliseren van hun talenten, bij het reflecteren op complexe vraagstukken en bij het ontmoeten van 'de ander' en 'de wereld'. We gaan met studenten in gesprek over de omgang met wat ons overstijgt; over het goede, het ware en het schone en over de vraag wat de begrippen geloof, hoop en liefde in deze tijd voor mensen kunnen betekenen.

*"De vraag is niet: wie zijn wij?
De vraag is: wie willen we zijn?"*

Bas Heijne in 'Staat van Nederland'

WAAROM VINDEN WE DIT RELEVANT?

De samenleving verwacht én vraagt nu andere dingen van (jonge) mensen dan vroeger. Werkgevers vinden sociale vaardigheden steeds belangrijker. Zij zoeken wendbare, empathische medewerkers die waarden-gedreven kunnen en durven handelen, juist omdat het ook voor organisaties een zoektocht is naar de beste keuze of volgende stap. Daarom is het essentieel dat we studenten stimuleren om te werken vanuit een open leerhouding, die hen in staat stelt zich hun hele leven te blijven ontwikkelen.

Wij zien deze roep om zin- en betekenisgeving niet enkel als een werkgebonden verschijnsel. De samenleving als geheel zoekt naar richting. We worden voortdurend geconfronteerd met eigentijdse vragen over de balans tussen autonomie en samenleven. We zien dat individualisme en verharding vaak de boventoon voeren en willen een tegenwicht bieden door met onze studenten op zoek te gaan naar gezamenlijkheid. Met elkaar ontdekken we wat het kan betekenen om burger te zijn in een geglobaliseerde wereld. We reflecteren op de vraag of het gaat om het nastreven van geluk of het vinden van betekenis. We willen dat studenten zich leren afvragen hoe lang we nog dingen kunnen blijven maken en gebruiken voordat 'het' op is? En ze stimuleren in idealen te geloven.

Studenten leren om te gaan met deze vragen, verwachtingen en verlangens is geen gemakkelijke opdracht. Veel studenten worstelen nog volop met de vraag wie ze zelf zijn en wat de bedoeling is van hun leven. Het is ook geen eenvoudige opdracht voor de medewerkers van ROC Friese Poort om hen hierin te begeleiden. Denk aan omgaan met verschillende (en botsende) wereldbeelden en religies en de grote diversiteit in levensovertuigingen, zowel in de leergroepen als daarbuiten.

ZINGEVING IN ALLE FACETTEN

Vanuit ons christelijk gedachtegoed stimuleren we een open dialoog en oriëntatie op mens- en levensvisie. We baseren ons op een rijke geschiedenis vol inspirerende religieuze verhalen en gebruiken daarbij de Bijbel als belangrijke bron. Tegelijk staan we nadrukkelijk open voor andere religies, culturen en zienwijzen en benutten we ook elementen uit de praktische levenskunst, filosofie, sport, kunst en cultuur. ROC Friese Poort is een inclusieve organisatie, waar iedereen zich welkom voelt en waar we met elkaar in gesprek gaan over alles dat het leven waardevol maakt.

Zo komen we tot brede vorming van onze studenten, in wisselwerking met de directe omgeving, medemensen en de wereld. De brede vorming ofwel Bildung die ROC Friese Poort biedt, richt zich daarom op zingeving op drie niveaus:

We doen hier een eerste aanzet om waarden te concretiseren op deze drie niveaus. In de publicatie 'De waarde(n) van brede vorming' van ECBO worden deze worden nader geconcretiseerd.¹

- **De student zelf:** zichzelf leren kennen, met aandacht in het leven staan en ontdekken wat hun leven waardevol maakt. Belangrijke waarden hierbij:
 - › **Moed:** je uitspreken en durven te zijn wie je bent.
 - › **Verstandigheid:** werken aan je morele conditie, waarbij je rekening houdt met anderen.
- **De ander:** Wat kan de student betekenen voor mensen om zich heen? Hoe kan hij zijn talenten daarvoor inzetten? Belangrijke waarden hierbij:
 - › **Empathie:** je inleven in anderen, begrip en aandacht hebben voor elkaar. Respect tonen voor de mening en de visie van anderen.
 - › **Rechtvaardigheid:** aandacht besteden aan ethiek waarbij je belangen op een integere wijze afweegt.
- **De wereld:** Wat kan de student betekenen voor een betere en duurzamere wereld? Belangrijke waarden hierbij:
 - › **Rentmeesterschap:** verantwoordelijk omgaan met de wereld. De aarde is niet van ons, we hebben de verantwoordelijkheid er goed voor te zorgen.
 - › **Solidariteit:** opkomen voor en rekening houden met anderen, met minder bedeelden.

Deze drie niveaus zijn onderling nadrukkelijk met elkaar verbonden. Als wij impactvolle grenservaringen (dat kan zelfs letterlijk over de grenzen) en ontmoetingen (empathie-avonturen) creëren voor onze studenten, leren zij meer over zichzelf, over de ander en over de wereld. Door oude en nieuwe levenswijsheden een betekenisvolle plek te geven in het leven van elke dag van onze studenten, ontstaat ruimte voor zingeving en spiritualiteit in alle facetten.

"Wijsheid is het vermogen om je zo tot de wereld en de ander te verhouden dat je je weg kunt vinden in het leven.

Wijsheid geeft ons samenhang tussen begrijpen, willen en doen en vormt daarmee de basis voor een oprecht leven.

Wijsheid is weten wat het goede leven is en daar ook naar handelen.

Het heeft dan ook alles te maken met vorming, karakter en deugd."

Ruard Ganzevoort in 'Spelen met heilig vuur'

¹ ECBO, 2017. De waarde(n) van brede vorming; Bildung in het beroepsonderwijs. Pieter Baay & Alieke Hofland

HOE RICHTEN WE DIT IN?

ORGANISATORISCH DOORKIJKJE

Welke betekenis kan dit hebben voor de organisatie?
We geven een doorkijkje naar een aantal elementen.

1. COMMUNITY SERVICE LEARNING

We leren studenten om een rol van betekenis te spelen voor een ander en de maatschappij. Elke student maakt tijdens zijn of haar studie kennis met *Community Service Learning*. Alle opleidingen verweven in hun lesprogramma activiteiten waarmee studenten leren te werken aan een humane, solidaire en duurzame wereld, binnen en buiten de school. Niet alleen om zichzelf te verrijken, maar ook door er te zijn voor hun omgeving: extern geprikkeld, intern gestuurd. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: danslessen verzorgen voor kinderen uit een achterstandswijk, klussen verzorgen in het kader van NL Doet, een bijdrage leveren aan milieu-projecten, ondersteunen bij de Voedselbank, meedraaien bij festivals als 'Into the great wide open', etc.

Hiervoor creëren we een netwerk van regionale samenwerkingspartners, met wie we in de regio maar ook internationaal tot maatschappelijke meerwaarde komen. Studenten die dat willen kunnen zich nog verder verdiepen op dit vlak, via het keuzedeel 'Persoonlijk profileren' op basis van Community Service Learning.

2. RUIMTE VOOR ZINGEVING IN RELATIE TOT WERK

Of je nu een bouwopleiding volgt of een opleiding binnen zorg & welzijn; in alle opleidingen biedt ROC Friese Poort een bredere visie op kwalificatie, door normatieve aspecten van beroepen uit te diepen en het gesprek over zingeving en werk en 'zin in werk' met elkaar aan te gaan. We versterken waardenoriëntatie door beroepsethiek en -codes in lessen, projecten en tijdens BPV integraal meer aandacht te geven. Elke student komt in aanraking met de vraag: Wat wil jij als professional bijdragen aan jouw beroepsgroep en aan onze democratische samenleving? Dit vraagt een doorlopende dialoog binnen onderwijsteams en met het werkveld.

3. AANSPREKENDE OVERSTIJGENDE MODULES

We ondersteunen studenten om zichzelf te leren kennen met een breed en aantrekkelijk programma, gericht op socialisatie en persoonsvorming (bewust-zijnsontwikkeling). Studenten ontdekken hun 'levenspad' door te werken aan een portfolio met een diversiteit aan opdrachten. Het programma krijgt een onderscheidend, aantrekkelijk karakter, gericht op doen, beleven, raken, ontmoeten, binnen én buiten de schoolomgeving. Studenten worden nauw bij de inhoudelijke ontwikkeling van dit programma betrokken.

Teneinde hier een aansprekend en onderscheidend aanbod op te creëren, ontwikkelen we deze modules opleidingsoverstijgend, zoals nu ook gebeurt bij 'Midden yn de mienskip'. Dit biedt meerdere voordelen. Door schaalgrootte kunnen we een divers en aansprekend aanbod ontwikkelen. Verder faciliteren en ontzorgen we de teams. En doordat studenten van alle opleidingen zich kunnen inschrijven, ontmoeten zij studenten uit andere opleidingen en verbreden zij hun blik en netwerk.

4. PRACTICE WHAT YOU PREACH

Waardengedreven onderwijs en brede vorming (Bildung) gaan over onze hele schoolgemeenschap. Om studenten te prikkelen en te begeleiden op hun weg, is het essentieel dat onze medewerkers als rolmodellen fungeren: practice what you preach.

MANIFEST: CHRISTELIJK ONDERWIJS

Dit vraagt dat alle medewerkers blijvend reflecteren op 'de bedoeling' van het onderwijs in relatie met onze identiteit. Vanuit de wens tot leren op het niveau van identiteit en principes, organiseren we het gesprek tussen medewerkers over de bedoeling van ons onderwijs, waarbij waarden als empathie, rechtvaardigheid, lef en moed hernieuwd invulling krijgen. Ook voor medewerkers creëren we een aansprekend programma, waarin we met elkaar verkennen op welke manier we een waardengemeenschap willen zijn.

Dit kan zijn beslag krijgen in een broedplaats voor Bildung, een concrete plek waar mensen van binnen en buiten ROC Friese Poort elkaar ontmoeten om kennis te delen, te reflecteren en te bezinnen op betekenisvol onderwijs en meer algemeen 'Zin-in-Werk'. Het Jabikspaad indachtig brengen we mensen in Friesland en Flevoland ook letterlijk in beweging.

5. ONTMOETEN EN VIERN

Ondanks de verlegenheid die zowel studenten als medewerkers bij dit onderwerp kunnen ervaren, maken we als school ruimte voor ontmoeten en vieren.

Als je studenten vraagt waaraan zij merken dat hun school een christelijke school is, noemen zij vieringen en bezinningsmomenten vaak als eerste. Binnen een veelkleurige samenleving is de zoektocht naar inhouden en vormen die op dit gebied aansprekend zijn voor zowel studenten als voor medewerkers, geen geringe opgave.

Vieren is een manier om vreugde en verdriet te delen en om (andere) momenten te markeren die belangrijk en betekenisvol zijn. Een viering biedt de mogelijkheid om met elkaar stil te staan bij wat echt, goed en waarachtig is, zowel in het eigen leven als in het leven met anderen.

Een viering kan mensen ook in contact brengen met de dragende kracht van het bestaan, met het goddelijke en met God.

Vieren is een vorm van reflecteren waarbij het gaat om stilstaan, open staan, actieve aandacht geven en geraakt worden door te luisteren naar 'Grote Verhalen' die van belang zijn om met elkaar te blijven delen. We doen dit vanuit het bewustzijn dat er in onze pluriforme maatschappij meerdere perspectieven zijn waarin mensen zichzelf verstaan. Vanuit een op-dialoog-gerichte houding delen we verhalen en beelden uit de Bijbel en andere vormen van wijsheidsliteratuur die zin en richting kunnen geven aan ons bestaan. We gaan met elkaar op zoek naar een hogere of diepere dimensie in de vragen en ervaringen van het leven, naar iets wat ons overstijgt en waar het in het leven van eenieder uiteindelijk om gaat.

Ontmoeten en vieren hebben als doel dat mensen -in overeenstemming met hun eigen levensovertuiging - in beweging komen, hun verhaal delen en de verantwoordelijkheid nemen om ergens voor te gaan. Het geeft mensen de kans zich te verwonderen, zich te verbijsteren en om te verbeelden wat het leven de moeite waard maakt. Tijdens ontmoetingsmomenten zoeken we naar verbinding, saamhorigheid en de mogelijkheid om met anderen het gesprek aan te gaan. Tijdens ontmoeten en vieren delen we met elkaar inspiratie, perspectief en hoop.

6. WAARDEN MERKBAAR

Onze waarden zijn ook merkbaar in de bedrijfsvoering. Hier een aantal ambities:

- In onze bedrijfsvoering en in al onze gebouwen is onze waardengedrevenheid merkbaar en voelbaar. De school kiest vol overtuiging voor duurzaamheid, circulaire economie, gezonde catering met duurzame en fair trade producten, zoveel mogelijk uit de regio.
- Duurzaamheid heeft ook een sociale component, denk aan diversiteit in ons personeelsbestand.
- We willen dat iedereen zich prettig voelt op onze locaties en stimuleren dit qua inrichting van de fysieke ruimte en qua activiteiten; denk bijvoorbeeld aan sport- en cultuuractiviteiten.

MANIFEST: CHRISTELIJK ONDERWIJS

TOT SLOT

Onze nieuwe ambitie leidt merkbaar tot een herkenbaar, aantrekkelijk en onderscheidend profiel, bij (aankomende) studenten, ouders/verzorgers, medewerkers, praktijkleiders en andere belangrijke stakeholders. Studenten werken samen met onze onderwijsprofessionals blijvend aan hun morele conditie, zodat zij zichzelf ontwikkelen tot verantwoordelijke volwassenen die waardenvast kunnen en willen handelen.

We geloven dat als we er gezamenlijk in slagen de christelijke identiteit, zoals hierboven beschreven, op geloofwaardige wijze te concretiseren in alles wat we doen dit in positieve zin bij zal dragen aan de profilering van ROC Friese Poort. Zo realiseren we dat onze alumni, maar ook onze studenten en medewerkers zich in de toekomst merkbaar onderscheiden: 'Dat is er één van Friese Poort...!'

Dit manifest is tot stand gekomen op basis van vijf bijeenkomsten met een kernteam en een bredere groep betrokkenen binnen ROC Friese Poort.

